

Необхідність подолання епідемії COVID-19 поставила перед українським суспільством низку нагальних проблем, де не останньою є проблема економічного характеру. З початком пандемії в Україні різко впала кількість новостворених підприємств, а в перші місяці карантину закривалося значно більше ФОПів, ніж виникало нових. Криза 2020 року є значно тяжчою для економіки України, ніж, наприклад, криза 2009 року. В Україні спостерігається значне зменшення темпів росту ВВП, падіння промислового виробництва та виробництва електроенергії. Значних втрат зазнали фінансові показники. Відбулось підвищення рівня безробіття, яке суттєво збільшилося у зв'язку з поверненням в Україну десятків тисяч мігрантів.

Для всіх галузей економіки на перший план вийшла проблема забезпечення фінансової безпеки підприємств. Серед чинників впливу пандемії на фінансову безпеку підприємства, визначальними є ризики, що пов'язанні з обмеженням, або повною заборонаю діяльності, зменшенням попиту на внутрішніх та зовнішніх ринках, обмеження в роботі транспорту, захворюванням працівників на COVID-19. Таким чином наслідками впливу різноманітних ризиків є зниження фінансової стійкості, часткова, або повна втрата прибутку, додаткові витрати на протиепідемічні заходи, зростання дебіторської заборгованості, що в кінцевому результаті знижує фінансову безпеку бізнесу.

Список літератури

1. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення: монографія. URL: <http://www.disslib.org/upravlinnjaekonomichnojubezpekojupridpryuemnytstva>.
2. Івашко О. Фінансова безпека України в умовах кризових явищ в економіці / О. Івашко // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. – № 2. – С. 61-66.

УДК 336.274:658.11

Герасименко І. О.

к.е.н., доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Білоцерківський національний аграрний університет

Синиця Р. Ю.

магістр,
Білоцерківський національний аграрний університет

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Найбільш поширеними способами проведення факторного детермінованого аналізу є метод ланцюгових підстановок, метод абсолютних різниць, метод часткової участі, індексний тощо. Вибір способу ґрунтується на його перевагах перед іншими в кожній конкретній ситуації та на виконанні поставлених аналітичних завдань. В даному випадку, нами використано метод ланцюгових підстановок. Даний метод полягає в тому, що ступінь впливу кожного фактора

на загальний результат встановлюється послідовно, шляхом поступової заміни кожного показника іншим, причому один з них розглядається як змінний при інших сталих показниках. Метод використовується для аналізу зміни результуючого економічного показника (прибутку) під дією різних виробничих факторів [1, с. 213; 2].

Нами проведено аналіз за період, у якому спостерігається негативна динаміка результуючого показника – 2018 – 2019 рр., що обчислюється як відношення виручки від реалізації продукції до середньої дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Вихідні дані для розрахунків наведено в табл. 1.

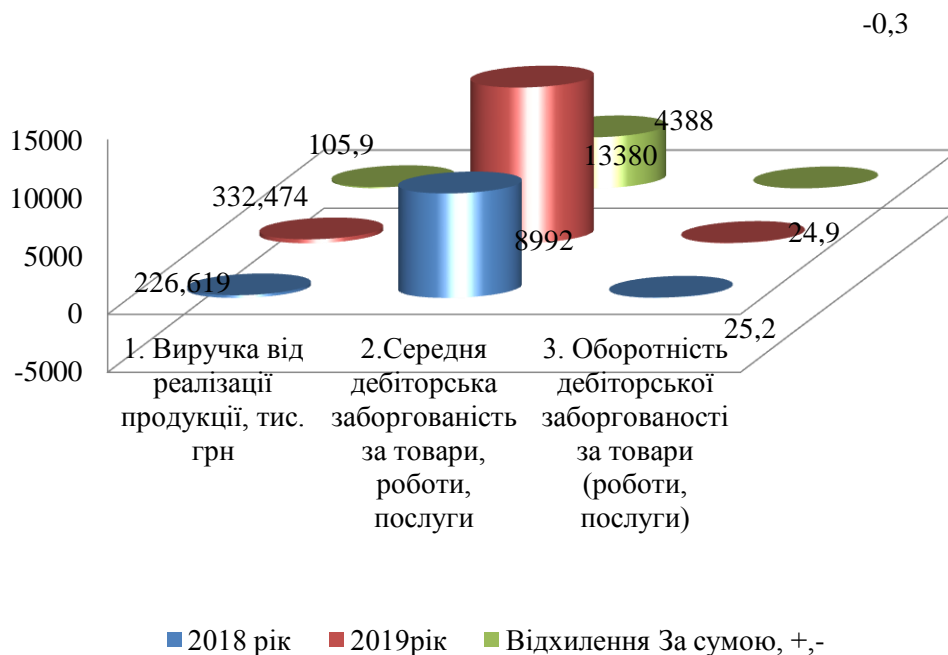
Таблиця 1

Вихідні дані

Показники	Роки		Відхилення	
	2018	2019	За сумою, +/-	Темп росту, %
1. Виручка від реалізації продукції, тис. грн	226,619	332,474	105,9	146,7
2. Середня дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн	8992	13380	4388	148,8
3. Оборотність дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги)	25,2	24,9	-0,3	98,8

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

На рис. 1 представлено динаміку оборотності дебіторської заборгованості на ТОВ «Агропромисловий комплекс Насташка» за аналізований період.

**Рис 1. Оборотність дебіторської заборгованості
ТОВ «Агропромисловий комплекс Насташка»**

За допомогою методу ланцюгових підстановок ми отримуємо значення показника – оборотність дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги) та враховуємо фактори, що впливають на результуючий показник (x_1 , x_2) – відповідно доходи від реалізації та середня дебіторська заборгованість підприємства на товари, роботи, послуги. Здійснюємо розрахунок за формулою:

$$\text{Оборотність}_{\text{ДЗ}} = x_1/x_2 \quad (1)$$

Результати факторного аналізу методом ланцюгових підстановок наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Аналіз впливу факторів на зміну оборотності дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги)

№ підстановки	(x_1)	(x_2)	Алгоритм розрахунку	Вплив фактора
«0»	226619	8992	226619/8992=25,2	-
«1»	226619	13380	226619/13380=16,9	-8,3
«2»	332474	13380	332474/13380=24,9	8
Загальний вплив факторів	-0,3			

Джерело: розраховано авторами за даними фінансової звітності підприємства

Завдяки збільшенню середньої дебіторської заборгованості за товари на 4388 грн оборотність дебіторської заборгованості зменшилася на 8,3 оборотів на рік та збільшенню доходів від реалізації, що зросли з 226619 грн до 332474 грн, кредитний оборот збільшився на 8 оборотів на рік. Отже, сумарний вплив двох факторів становив – 0,3 об./р., що демонструє абсолютне відхилення результуючого показника та свідчить про неефективне управління дебіторською заборгованістю підприємства з клієнтами та іншими дебіторами.

Список літератури

1. Хохлов М. П., Корнієнко О. С. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю компанії. Економіка та управління бізнесом. 2017. ВІР. 10. С. 402 – 407.

2. Широкий аналіз дебіторської заборгованості в системі управління компанією: Підсумок дисертації. Канд. екон. наук 08.00.09 / О. М. Кляшко. К.: КНТЕУ, 2019. 21 с.

Пась Я. І.

аспірант (2015-2019 рр. навчання)

кафедри банківського і страхового бізнесу

Львівський національний університет імені Івана Франка

**ВАЖЕЛІ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ**

Складовою механізму управління розвитком банківського бізнесу є важелі. У «Великому тлумачному словнику української мови» термін «важіль»